

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a személyesen eljáró felperesnek az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Jogi Képviseleti Főosztály által képviselt I.r. és II.r. alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság előtt 5.P.21.618/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.884/2009/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 45. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. május 18. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 12.100 (Tizenkettőezer-egyszáz) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a P. Kft-ben fennálló üzletrészek átruházásával kapcsolatban több - utóbb vitatottá vált - szerződés, jognyilatkozat keletkezett, ezek közé tartoztak azok a megállapodások, amellyel a Ps. Kft., majd B.M. kívánt megszerezni egy 29.100.000 forint névértékű üzletrészt. Erre az üzletrészre B.M. és a felperes 2004. március 29-én ajándékozási szerződést kötöttek, majd B.M. 2007. május 8-án a II.r. alperes bíróságon a felperessel szemben előterjesztett szóbeli keresetének azonnali tárgyalását kérte és a peres felek egyezséget kötöttek, amelyben egybehangzóan elismerték, hogy B.M. jogelődje a 29.100.000 forint névértékű üzletrész hányadot adásvétel jogcímén, B.M. pedig az üzletrészt adásvétel és ajándékozás jogcímén megszerezte. B.M. tulajdona 1994. október 15. és 2004. március 29. között háborítatlanul fennállt, majd az üzletrészt a felperes szerezte meg a 2004. március 29-i ajándékozási szerződéssel. A II.r. alperes az egyezséget 2007. május 8-án a végzésével (6.P.22.115/2007/1.) jóváhagyta és megállapította, hogy a végzés jogerős. A T. és a P. Vagyonkezelő Kft-nek a végzés elleni fellebbezése folytán eljáró I.r. alperes bíróság a végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és a jóváhagyást megtagadta. A másodfokú végzés indokolása szerint a jóváhagyott egyezség a P. Kft-n belüli tulajdonosi összetételt érintette, ezért szükséges az érintett üzletrész tagnyilvántartás szerinti korábbi és jelenlegi

tulajdonosainak a perbenállása, enélkül az egyezség nem hagyható jóvá. A fellebbező gazdasági társaságoknak a fellebbezésre a Pp. 233. §-ának (1) bekezdése alapján joga volt, kötelezni kellett azonban őket arra, hogy a lerótt 5.000 forint fellebbezési illetéken felül leletezés terhével fizessék meg a pertárgy értékéhez igazodó fellebbezési illetéket. A másodfokú végzés ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság a végzésével 2009. április 2-án hivatalból elutasította.

Ebben a perben a felperes a keresetében a vagyoni és nem vagyoni kárai egyetemleges megfizetésére kérte az alperesek kötelezését a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése, a Ptk. 339. §-a és a Pp. 2. §-a alapján. Másodlagos kereseti kérelme annak megállapítására irányult, hogy az I.r. alperes határozata ellentétes az EB hivatkozott döntéseivel, az Alkotmánnyal, a 9/1992. (I.30.) AB határozattal és a Pp. több rendelkezésével; a II.r. alperes pedig az Alkotmánybíróság határozatával és a Pp. rendelkezéseivel ellentétesen a felperes perbeli jogait sértően járt el.

A felperes szerint az I.r. alperes azért járt el jogellenesen, mert a nem jogosult által és hiányosan előterjesztett fellebbezést érdemben elbírált és döntését meg sem indokolta, a II.r. alperes a felülvizsgálati kérelmet pedig csak kilenc hónap elteltével terjesztette fel a Legfelsőbb Bírósághoz. Az I.r. alperes végzése sérti a jogbiztonságot és sérült a felperesnek az ügyfél egyenlőséghez való joga is. A felperes kárként a perköltségben és a munka ráfordításban jelentkező vagyoni kárát és a jogbiztonságba vetett hite megrendülése és az ügyvédi tevékenysége elnehezülése miatti nem vagyoni kárát kívánta érvényesíteni.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, annak jogalapját és a kártérítés mértékét is vitatták.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítélete indokolásában azt állapította meg, hogy a felperes nem bizonyította a jogellenes magatartást, a kárt és az okozati összefüggést. A felperes által állított jogsértés megvalósulásának elfogadása esetén sem állapítható meg, hogy a személyiségi jogai csorbultak volna, illetőleg indokolt lenne a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja szerinti szankció alkalmazása. Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felülvizsgálati kérelem felterjesztésénél indokolatlan késedelem nem volt, az I.r. alperes a végzését kellően megindokolta és a fellebbezésre jogosultak meghatározásával kapcsolatban sincs olyan hiba, amely a kártérítési felelősséget megalapozza. A Pp. 2. §-ának (1) bekezdése alapján a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem áll fenn, a felperes alapvető eljárási jogai nem sérültek és a Pp. 123. §-ában írt valamennyi feltétel hiánya miatt a megállapítás iránti kereset is alaptalan.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezésre tekintettel egyrészt arra utalt, hogy a felperes a vagyoni kárigény alaptalanságát alátámasztó okfejtést nem sérelmezte. A nem vagyoni kárigény tekintetében pedig azt emelte ki, hogy egy korábban hozott és sérelmezett döntés jogellenességét a kártérítési per bírósága nem állapíthatja meg. A másodfokú bíróság szerint az Európai Bíróság gyakorlatára hivatkozás téves és a felperes nem jelölt meg olyan közösségi normát, amely magánszemélyek számára kíván biztosítani jogot és amelyet a magyar jog megsértene. A jogerősítési záradék nem tekinthető olyan végzésnek, amelyhez a bíróság kötve lenne, ezért a II.r. alperes intézkedhetett az anyagi jogi érdekeltek fellebbezésének felterjesztéséről.

A felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amely szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő és megalapozatlan. A másodfokú bíróság hat hónap alatt nem tett eleget az 1/2009. (VI.24.) PK véleményben foglalt kötelezettségének, ezért a Legfelsőbb Bíróságnak a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése szerinti döntést kell meghoznia. A felperes a fellebbezésében foglaltak fenntartása mellett kiemelte, hogy a jogerős ítéleti hatályú végzés ellen fellebbezés benyújtására nincs lehetőség. A jogerős döntés indokolása téves abban a kérdésben, hogy a korábbi döntés jogellenessége nem állapítható meg, mert a gyakorlat csak arra irányul, hogy a kártérítési per nem használható fel az alapügybeli határozat újratárgyalására. Nem tudni azt sem, hogy a másodfokú ítélet melyik határozat jogerejéről szól, az adott esetben nincs olyan jogerős végzés, amelynek a jogellenessége érdemben ne lenne vizsgálható. A kereset egyébként nem is egy jogerős ítéletre, hanem egy másodfokú - az elsőfokú végzést hatályon kívül helyező - végzésre hivatkozott. A bíróságok nem vizsgálták, hogy a jogerős döntés megváltoztatása a magyar jogrendszerbe ütközik-e. A 9/1992. (I.30.) AB határozat és a Pp. 228. §-a értelmében az I.r. alperes fellebbezési eljárásban az ítéleti hatályú jogerős végzést nem változtathatta volna meg. A felperes szerint az is vitatható, hogy lehet-e egy jogerő megsértésével létrejött döntés jogerejéről beszélni. A jogerős ítélet indokolásával szemben a II.r. alperes nem vonta vissza a jogerősítési záradékot, amely egyébként kijavítási eljárásban sem törölhető, kiterjed rá a Pp. 227. §-ának (1) bekezdése szerinti változtatási tilalom. Kijavító végzés nem is volt, a jogerősítés pedig nem választható el a végzéstől és a jogerőnek mindenkivel szemben hatályosulnia kell. A felperes hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság és az Európai Bíróság határozatainak kötelező szabályaival szemben minden jogértelmezés jogsértő. A másodfokú bíróság a mérlegelésen alapuló jogalkalmazást és a minden bíró számára kötelező jogalkalmazást keverte. A felülvizsgálati kérelem szerint a II.r. alperes megsértette a Pp. 237. §-át, amikor nem utasította el a fellebbezéseket figyelembe

véve a hiányos fellebbezési illetéket is.

Az alperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban tartását kérték és bejelentették, hogy perköltség iránti igényük nincs.

A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét a Legfelsőbb Bíróság a végzésével elutasította.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a keresetében a bírói jogkörben okozott vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítését igényelte, kárigényének elbírálására a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése az irányadó. A vagyoni kártérítést elutasító döntés elsőfokon jogerőre emelkedett, a vagyoni kárigény alaptalanságát megállapító elsőfokú ítéleti okfejtést ugyanis a felperes a fellebbezési eljárásban nem támadta, ebből következően a vagyoni kárigényt elbíráló döntés a felülvizsgálati eljárásban sem támadható [Pp. 271. § (1) bekezdés a) pont]. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a nem vagyoni kárigény elutasítását alaptalanul kifogásolta. Hivatkozott az 1/2009. (VI.24.) PK vélemény figyelmen kívül hagyására, amely azonban a Polgári perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szól és nem érthető, hogy hogyan kapcsolódik ehhez a felperes kifogása a másodfokú eljárással szemben, ugyanakkor a PK vélemény a bíróságra nem kötelező, így az attól való eltérés önmagában jogsértő nem lehet. A felülvizsgálati kérelem jogerős ítéleti hatályú végzést említ, amely ellen nincs helye fellebbezésnek, az adott esetben azonban nem az egyezséget jóváhagyó végzésnek van ítéleti hatálya, hanem a bíróság által jóváhagyott egyezségnek [Pp. 148. § (4) bekezdés]. Az egyezséget jóváhagyó végzés ellen fellebbezés előterjeszthető. Más kérdés az, hogy a határozat ellen ki élhet fellebbezéssel és az, hogy a fellebbezési határidő lejártát követően fellebbezés nem terjeszthető elő. A felperes azt tartja lényegesnek, hogy volt olyan jogerős végzés, amelyet már senki nem támadhatott volna fellebbezéssel és keresete alapján végső soron arra hivatkozott: az a jogsértő, hogy a jogerős végzést fellebbezés miatt megváltoztatták.

A felülvizsgálati kérelem arra helyesen utal, hogy a bírói gyakorlat szerint a bíróság kártérítési felelősségének megállapítására irányuló per nem használható fel az alapügybeli határozat újra tárgyalására. A kártérítési per ugyanis nem

jelenthet új jogorvoslati fórumot a kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős ítélet felülvizsgálatára. A jogerős határozatba foglalt döntés az előzményi per alperese és felperese közötti jogvitára vonatkozik, a véglegesen elbírált vita pedig a bírói jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult per tárgyává nem tehető, ez azonban nem zárja ki a bírói jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényt abban az esetben, ha voltak olyan anyagi és eljárásjogi jogszabálysértések, amelyek okozati összefüggésben állnak a felperes állított és bizonyított károsodásaival. E körben a felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a fellebbezések felterjesztése és érdemi elbírálása olyan jogszabálysértésekkel történt, amelyek a kártérítési felelősség megállapítására alapot adnak.

A 9/1992. (I.30.) AB határozat szerint a törvénysértő vagy megalapozatlan határozatok orvoslása a fellebbviteli és a perújítási rendszeren belül is megoldható, az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer kielégíti. A Pp. 233. §-ának (1) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság határozata ellen - amennyiben a törvény ki nem zárja - fellebbezésnek van helye. Fellebbezéssel élhet a fél, a beavatkozó, végül az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a rendelkezés reá vonatkozó része ellen. A 696/D/2000. számú AB határozat indokolása szerint a Pp-nek ez a rendelkezése nem alkotmánysértő, a jogorvoslathoz való jog nem korlátlan, a törvényben meghatározottak szerint lehet jogorvoslattal élni, azaz a félnek alanyi joggal kell rendelkeznie a jogorvoslati jog gyakorlásához. A kereset alapján a bíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy az egyezséget jóváhagyó végzés ellen benyújtott fellebbezések tekintetében a bíróság jól értelmezte és alkalmazta-e a Pp. 233. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, amelyből az következik, hogy a végzést nem csak a felperes és az egyezséget kötő másik fél fellebbezhette meg. E garanciális jogvédelmi szabály tehát olyan személy számára is fellebbezési jogot enged, aki a perben nem szerepel, de van a rendelkezésnek reá vonatkozó része. Az I.r. alperes az elsőfokú bíróság végzését megváltoztató és a jóváhagyást megtagadó végzése indokolásában részletesen kifejtette, hogy a fellebbező társaságoknak miért volt fellebbezési joga. Helyesen állapította meg, hogy a jóváhagyott egyezség a P. Kft-n belüli tulajdonosi összetételt - ebből következően a fellebbező társaságokat is - érinti, ez pedig a fellebbezési jog gyakorlására is alapot teremt. A fellebbezések felterjesztése és érdemi elbírálása mindezekre tekintettel nem jogszabálysértő.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerősítési záradékra és visszavonásának hiányára is hivatkozott. A jogerősítési záradék deklaráló pervezető végzés, nem terjed ki rá a Pp. 227. §-ának (1) bekezdésében szabályozott tilalom, és nem annak volt jelentősége, hogy e tekintetben a bíróság kijavító végzést hozott-e, hanem

annak, hogy a fellebbező társaságoknak a fellebbezés benyújtására volt-e joguk és a fellebbezés érdemi elbírálására sor került-e. A felperes a felülvizsgálati kérelmében kifogásolta azt is, hogy a bíróság a hiányos fellebbezési illeték ellenére nem alkalmazta a Pp. 237. §-ában foglaltakat. E körben a Legfelsőbb Bíróság utal arra, hogy az illeték lerovására köteles fél valójában nem az ellenfelével, hanem az állammal áll jogviszonyban és nincs szó arról, hogy az esélyegyenlőséget sértő módon bírálták el a fellebbezéseket. A fellebbező társaságok róttak le fellebbezési illetéket, azonban a másodfokú bíróság a végzése meghozatalakor észlelte az illeték lerovás hiányosságát és ennek megfelelően leletezés terhével kötelezte a fellebbező feleket a hiányzó fellebbezési illeték lerovására. A Pp. 237. §-ának alkalmazására akkor van lehetőség, ha a fellebbező fél a jogorvoslati illeték lerovását felhívás ellenére mulasztotta el. Ilyen felhívás hiányában az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (2) bekezdése rendelkezik a meg nem fizetett illeték lerovásáról, illetőleg behajtásáról abban az esetben, ha a beadványt a hiányos illeték ellenére nem utasították el. A fellebbező tehát a fellebbezési illetéket mindenképpen a jogszabály által előírt mértékben lerója, e körben tehát az esélyegyenlőség sérelme, illetőleg a felperes sérelmére hátrány okozása nem állapítható meg.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban perköltség iránti igénye nem volt, ezért erről rendelkezni nem kellett, a le nem rótt felülvizsgálati illetéket pedig a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. május 18.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági tisztviselő
HM